

Villa Jorissen Dordrecht

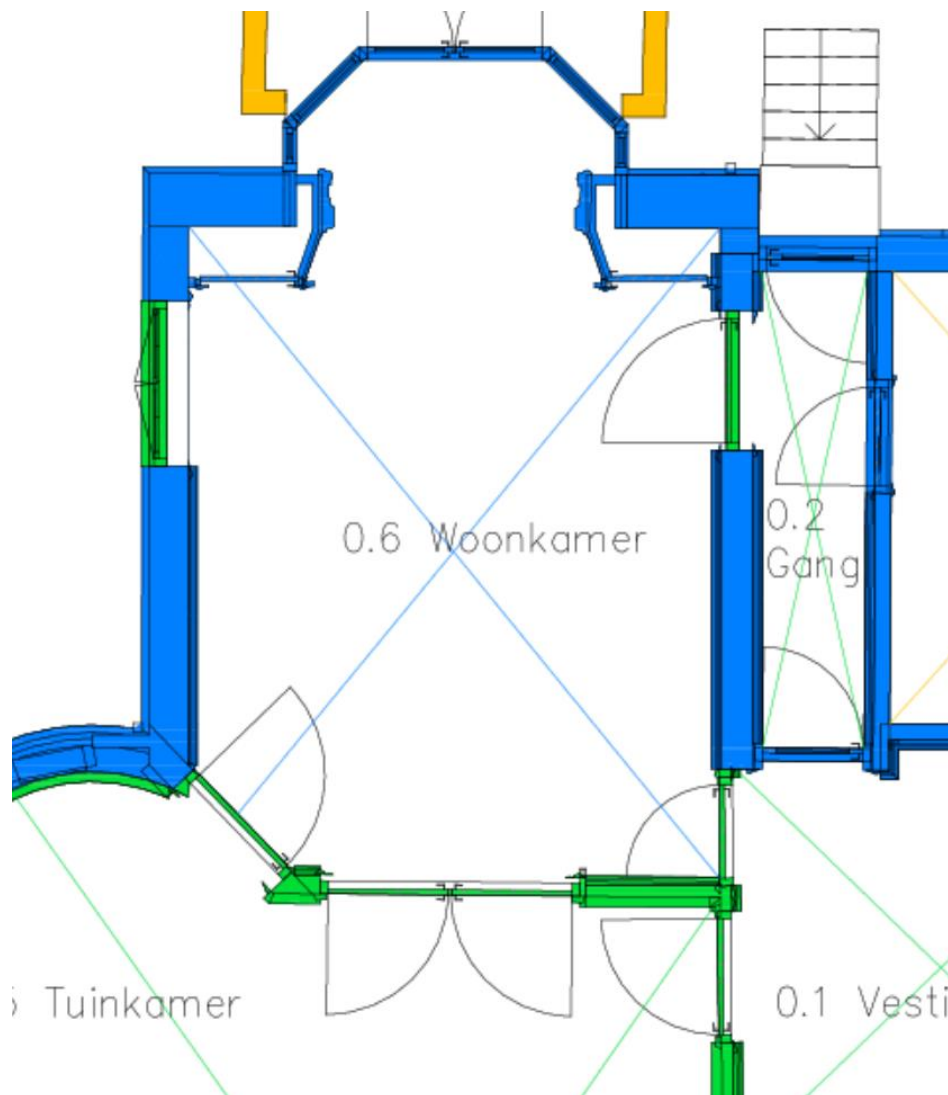
Lambrisering ruimte 0.6

Datum: 16-7-2024 (def)

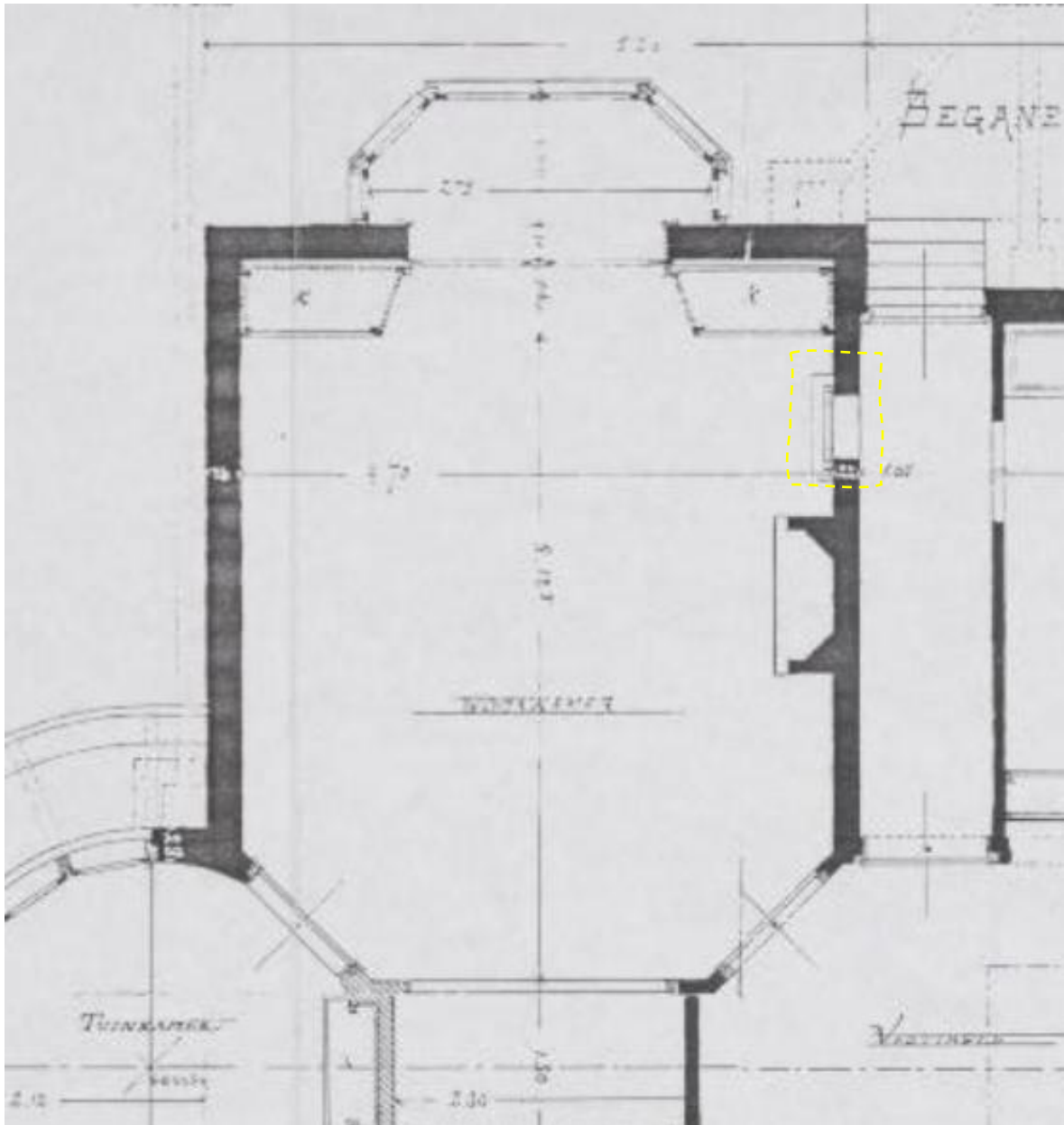
Rapport: "Villa Jorissen Singel 97, Dordrecht" Bouwhistorische verkenning, d.d. 1-11-2022

Opsteller: [REDACTED] / Rothuizen Erfgoed

Vraagstelling: Er lijkt een discrepantie te zijn tussen de waarderingstekening van de bel-etage, ruimte 0.6, en de geschreven specifieke waardering op pagina 105 en 106 van het rapport. Het gaat met name om de lambrisering in ruimte 0.6, die in tekening hoog monumentaal is gewaardeerd maar in de lijst met specifieke waarden slecht positief monumentaal is. Aan de opsteller van het rapport is gevraagd deze discrepantie nader te verklaren.



Afb. 1. Huidige situatie (waardestelling): schuine zuidzijde is gewijzigd, deur aan de noordzijde is groter gemaakt en de haard is verdwenen.



Afb. 2. Oorspronkelijk ontwerp 1893: gemarkeerd is het doorgeefluik in het oorspronkelijke kamer ontwerp. Naast de opening zat een haard en er was geen tweede deur aan de zuidzijde van de haard. Er is geen lambrisering ingetekend.



Afb. 3. Oorspronkelijk ontwerp Salon uit 1893: de ruimte aan de voorzijde van het huis had hogere betimmeringen.



Afb. 4. Links: foto van het interieur in 1910-1920 met hoge kamerlambrisering.

Afb. 5. Rechts: ontwerptekening van architect [redacted] uit 1895. Volgens HNI gearcheveerd als Villa Jorissen, mogelijk een ontwerp van een kantoor (ruimte 0.4) met hoge lambrisering. Onduidelijk of dit wellicht een niet uitgevoerde ontwerp of een ontwerp voor een ander woonhuis betreft.



Afb. 6. Lambriseringen in salon (ruimte 0.5) zijn restanten van de oude lambriseringen. De lambrisering op de ontwerptekening (afb. 3) en de foto uit ca 1910 (afb. 4) geven een veel hogere kamerlambrisering weer, waarschijnlijk is alleen de onderzijde van de lambrisering behouden (zie detailfoto's 1 en 2)



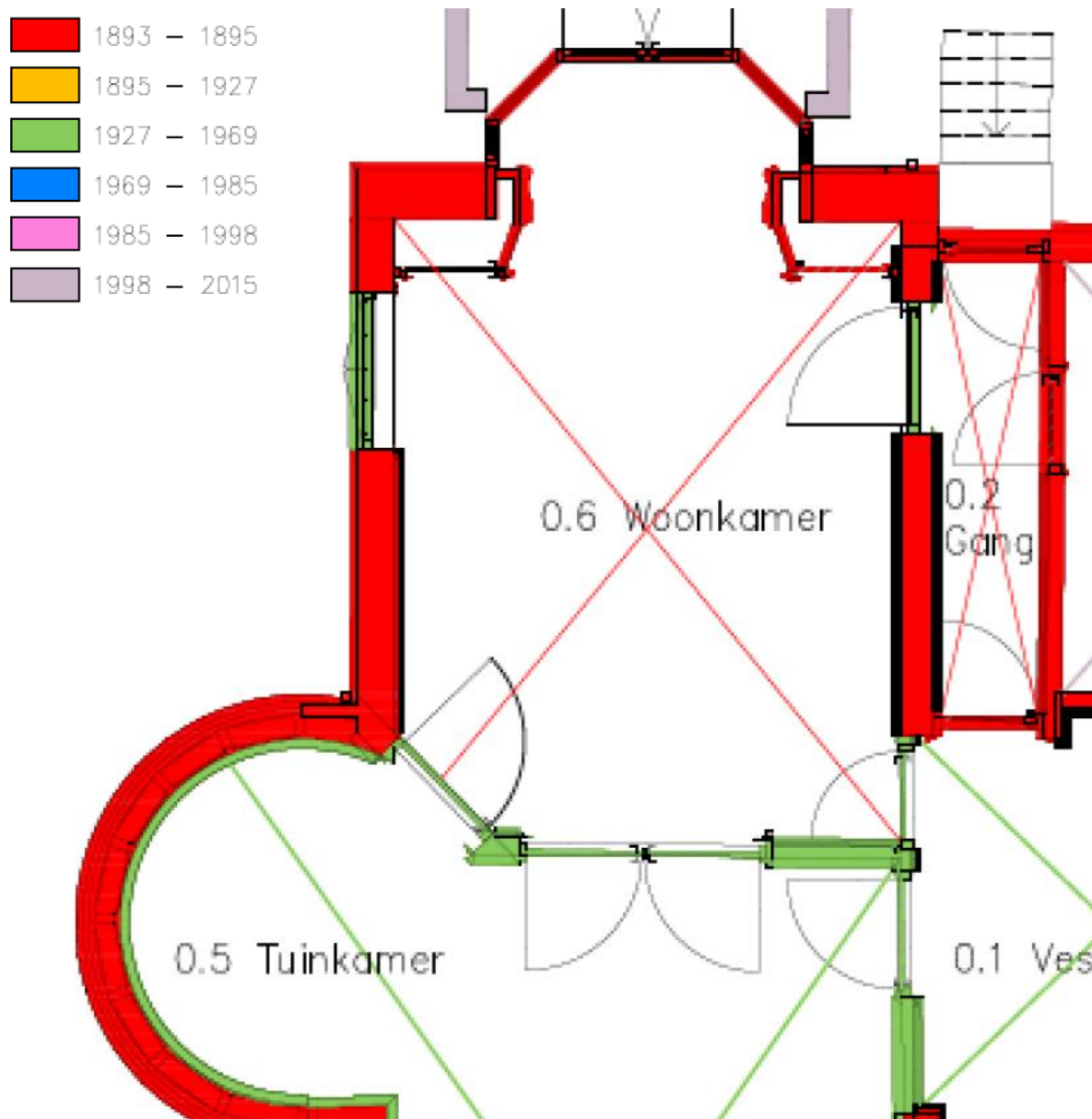
Afb. 7. De lambrisering in 0.6 (woonkamer) is wel hoger en anders van vorm als afb. 6. De deur (A) is mogelijk afkomstig van de afgeschuinde hoek van de kamer die in de jaren 1927 is vervangen voor een nieuwe kamerscheidende wand. In de lambriseringen zijn naden aangetroffen die mogelijk wijzen op het verplaatsen, verschuiven of aanhelen van deze afwerkingen.



Detailfoto's 1 en 2: na ontmanteling van de interieurafwerking blijken de lage lambriseringen in de salon (ruimte 0.5) sporen te hebben van een wandafwerking die aansluit op de bovenzijde van deze wandbetimmering. Waarschijnlijk zijn deze lambriseringen nog restanten van de oorspronkelijke ontwerpen (N.B. rode kleur op de foto's door bouwzeil).



Afb. 8. De lambrisering in ruimte 0.6 lijkt nog het meest op de heel schetsmatig ingetekende lambrisering van afb. 5. Toch is de verhouding van de huidige lambrisering anders dan de verhouding van die op tekening.



Afb. 9. Bouwfasering: de wand is in 1927-1969 flink aangepakt. Zo is er een extra deur gemaakt, is de afgeschuinde hoek aangepakt. De haard is in zijn geheel weggenomen en het doorgeefluik aan de noordzijde van de ruimte is verbreed tot een volwaardige deur.

Waardstelling in rapport:

Pagina 100. De bouwkundige scheidingswand is samen met de lambrisering hoog monumentaal gemarkeerd. De overige lambriseringen op deze verdieping zijn positief monumentaal gewaardeerd.

Pagina 105-106. In de lijst met hoog monumentale specifieke waarden komen wel lambriseringen voor (o.a. die van het trappenhuis) maar de lambrisering in ruimte 0.6 wordt niet benoemd. Wel zijn de vaste kasten benoemd als hoog monumentaal. Onder positief monumentale waardering worden de restanten van de interieurafwerkingen (waaronder lambriseringen) uit ruimte 0.5 en 0.6 uit de verbouwing van circa 1927 gerekend.

Conclusie:


Voor de lambrisering in ruimte 0.6 staat niet met onomstotelijk bewijs vast in welke periode deze is aangebracht. Uit de bouwhistorische analyse komt naar voren dat de betreffende ruimte in ieder geval in ca. 1927 uitgebreid is aangepakt, zonder daarbij het bouwkundige casco (zoals de scheidingsmuren) structureel aan te tasten. In hoofdopzet is het casco van ruimte 0.6 daarom nog geheel oorspronkelijk, echter was vanwege de verbouwing van ca. 1927 een grondige wijziging van de interieurafwerking nodig.

Met de verbouwing uit 1927 zijn vermoedelijk de oude lambriseringen en interieurafwerkingen aan de wanden wel weggehaald. Dat is plausibel, omdat niet alleen de haard aan de binnenwand is weggehaald maar ook een deur in dezelfde wand is bijgekomen. De wandopening die er al zat, een doorgeefluik richting de gang of hal die de ruimte met de keuken scheidt, is tijdens de aanpassingen verbreed om een volwaardige (hergebruikte) deur te kunnen passen. De huidige lambrisering aan de wand die verbouwde wand is aangebracht is hetzelfde rondom de gehele kamer.

In de schriftelijke waardenstelling op pagina 106 worden de interieurafwerkingen, specifiek in ruimten 0.5 en 0.6, slechts positief monumentaal gewaardeerd. Het is voor de historische en representatieve functies lambriseringen in de ruimten zijn aangebracht om het totaal ensemble van de kamer met rijke interieurs af te ronden. Omdat er twijfel bestaat over de feitelijke ouderdom van de meeste afwerkingen, die voor een groot deel uit de verbouwing van 1927 lijken te zijn en dus mogelijk niet uit de oorspronkelijke bouw dateren, hebben deze afwerkingen slechts een positieve waardering gekregen. Zo zijn de lambriseringen van de salon (ruimte 0.5) positief monumentaal gewaardeerd omdat zij mogelijk niet geheel oorspronkelijk of ten minste – ten opzichte van de oorspronkelijk aanwezige wandlambriseringen - aangepast zijn.

Mijn vermoeden is, dat bij het digitaal inkleuren van de waardenstellingstekeningen op pagina 100 en 101, de lambrisering in ruimte 0.6 per abuis met de blauwe kleur is meegenomen. Het onderzoek en de brongegevens weer analyserend, zou deze lambrisering feitelijk groen ingekleurd moeten zijn.¹

Breda, 11-7-2024



¹ N.B. hetzelfde geldt niet voor de inbouwkasten aan de buitengevel/erker. Die zijn zeer waarschijnlijk wel origineel negentiende-eeuws en bij de verbouwing in 1927 gehandhaafd! Zij zijn terecht hoog monumentaal gewaardeerd.